

Ἑλεύθερη πληροφόρηση

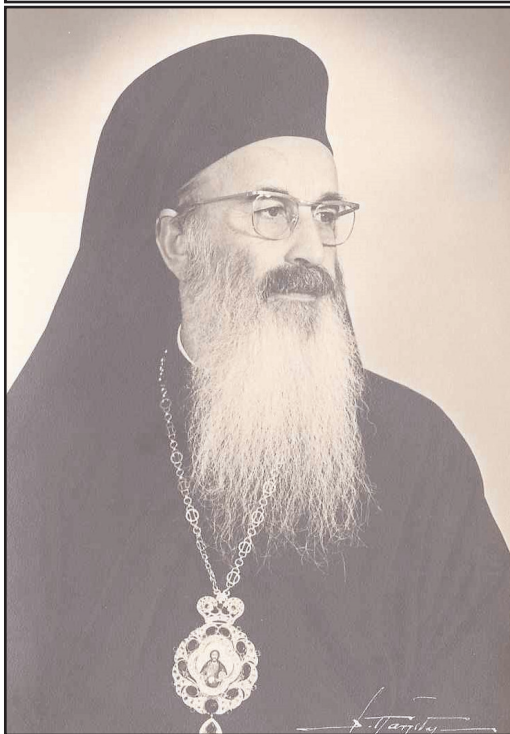
ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

Ἀριθμός φύλλου 354

Ἰούλιος-Αὐγουστος 2017

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΚΟΤΣΩΝΗΣ

Βιογραφικό σημείωμα

Ποιμαντικῶν κόπων καί
πνευματικῆς πορείας

1. Ὄνοματεπώνυμον: ΚΟΤΣΩΝΗΣ ΙΕ-
ΡΩΝΥΜΟΣ τοῦ ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

2. Τόπος καί χρόνος γεννήσεως: Ἐν
Ὑστερνίοις Τήνου τῇ 25/11(8/12)/1905,
υἱός ναυτικῆς οἰκογενείας, ὀρφανός πα-
τρός ἤδη πρὶν γεννηθῇ.

3. Σπουδαί: Τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου
τὴν α' καί β' τάξιν εἰς τὴν γενέτειράν του.
Τὴν γ' καί δ' Δημοτικοῦ καί τὸ Σχολαρχεῖον
ἐν Ἀθήναις. Εἰς τὴν Ριζάρειον Σχολὴν ἀπὸ
τοῦ 1919 μέχρι καί τοῦ 1924.

Ἔλαβε καί τὸ Θεολογικόν καί τὸ Παι-
δαγωγικόν Δίπλωμα μέ ἄριστα.

Ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ 1928 ἐφοίτη-
σεν εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανε-
πιστημίου. Ἔλαβε τὸ Δίπλωμα τῆς Θεο-

λογίας τόν Μάρτιον τοῦ 1929, ἐπίσης μέ ἄριστα.

Ἀπό τήν Φιλοσοφικήν Σχολήν τοῦ αὐτοῦ Πανεπιστημίου τόν Δεκέμβριον τοῦ 1928 ἔλαβε τό Παιδαγωγικόν Δίπλωμα ἐπίσης μέ ἄριστα.

Ἀπό τήν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἔλαβε τό διδακτορικόν Δίπλωμα τό 1939 μέ βαθμόν ἄριστα.

Ἐφοίτησεν εἰς τήν Φιλοσοφικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου ἀπό τό 1934 μέχρι τό 1935. Εἰς τήν Φιλοσοφικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βερολίνου ἀπό τό 1935 μέχρι τό 1937 καί εἰς τήν Φιλοσοφικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βόννης κατά τό θερινόν ἐξάμηνον τοῦ 1937. Τό β' ἐξάμηνον τοῦ 1937 ἐφοίτησεν εἰς τά Κολλέγια τοῦ LINCOLN (Μ. Βρετανία) καί τοῦ MIRFIELD (Μ. Βρετανία).

4. Ξέნαι γλῶσσαι: Ὁμιλοῦσε καλῶς τήν Γερμανικήν καί Ἀγγλικήν καί μετρίως τήν Γαλλικήν.

5. Θέσεις ὑπευθυνότητος (χρονολογικῶς): Εἰργάσθη ὡς Βοηθός Διευθυντοῦ εἰς τό Τμήμα Ἑργαζομένων Νέων τῆς Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος Νέων Ἀθηνῶν κατά τό 1926-1928, ὡς Διευθυντής τοῦ Παιδικοῦ Τμήματος τῆς αὐτῆς Ἀδελφότητος ἀπό τοῦ 1928-1934, ὡς εἰδικός Γραμματεὺς τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν κατά τά ἔτη 1938 καί 1939. Χειροτονηθεὶς τό 1939 εἰς διάκονον καί τό 1940 εἰς πρεσβύτερον, διετέλεσε Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατά τό 1939-1941, ὡς Διευθυντής τοῦ ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας

τῆς Ἑλλάδος «Ἐκκλησία», βοηθῶν εἰς τήν ἔκδοσιν καί τοῦ περιοδικοῦ «Θεολογία» κατά τό 1940 καί 1941. Τόν Νοέμβριον τοῦ 1941 ἡ κατοχική Κυβέρνησις Τσολάκογλου τόν ἀπέλυσεν ἐκ τῆς θέσεώς του, ἄνευ γνώσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, οὕτω δέ ὑπῆρξεν ὁ μόνος κληρικός ἐν Ἑλλάδι, ὁ ὁποῖος ἀπελύθη δυνάμει τοῦ κατοχικοῦ ἐκείνου νόμου. Μετά τήν κατοχήν, καίτοι εἶχε τό δικαίωμα, δέν ἠθέλησε νά ἐπανέλθῃ εἰς τήν θέσιν τοῦ Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως, καίτοι κληθεὶς, δέν εἶχε θελήσει νά διορισθῇ καθηγητής εἰς τήν ἐπὶ κατοχῆς ἰδρυθεῖσαν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Ὑπηρέτησε κατά τό 1940 καί 1944 ὡς ἐφημέριος τοῦ Νοσοκομείου «Εὐαγγελισμός», κατά δέ τά ἔτη 1941-1943 ὡς καθηγητής εἰς τήν ἰδιωτικὴν Ἀνωτάτην Σχολήν, τήν «Σχολήν Γενικῶν Σπουδῶν» Ἀθηνῶν, ὅπου ἐδίδασκεν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν καί Ἐκκλησιαστικὴν Γραμματολογίαν, ἀπό τοῦ 1946-1967 ὡς Πρωθιερεὺς τῶν Βασιλικῶν Ἀνακτόρων καί ἀπό τοῦ 1959-1967 ὡς καθηγητής τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καί τῆς Ποιμαντικῆς εἰς τήν Θεολογικήν Σχολήν τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ἐκλεγείς παμψηφεί. Τέλος, διετέλεσεν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος ἀπό τοῦ 1967-1973.

6. Συγγραφικὴ δρᾶσις: Μέ τά ἐκδοθέντα συγγράμματα, τὰς ἐργασίας, τὰ δημοσιευθέντα ἄρθρα κ.λ.π. θά ἀσχοληθοῦμε ἐκτενέστερα στό μέλλον.

7. Κοινωνικὴ ἢ ἄλλη δρᾶσις (χρονολογικῶς): Ἡ δρᾶσις του εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τὰ συνήθη εἰς ζωνρούς μαθητάς φτερουγίσματα. Εἰς τήν Ριζάρειον, ὅπου

κατόπιν διαγωνισμού είχε εισαχθῇ ὡς ὑπότροφος τῆς Ριζαρείου Περιουσίας, τῇ πρωτοβουλία τοῦ μακαρίτου συμμαθητοῦ του Ἑμμανουήλ Γ. Μυτιληναίου, μετέσχεν εἰς τὴν ἴδρυσιν ἑνὸς Συλλόγου ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «ὁ Ἀπόστολος Παῦλος», μέ σκοπὸν τὴν ... «ἀνακαίνισιν τῆς Ἐκκλησίας»! Μὲ μίαν μικροτέραν ὁμάδα, εἰς τὴν ὁποίαν μετεῖχε καὶ ὁ ἱεροδιάκονος τότε καὶ μετέπειτα Μητροπολίτης Τύρου καὶ Σιδῶνος τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας κ. Παῦλος Χούρη, ἐξέδωκαν καὶ περιοδικὸν μέ τίτλον «ἡ Πανελλήνιος Ἑλπίς».

Διανύων τὸ τελευταῖον ἔτος τῆς Ριζαρείου (1923-1924), τῇ προτροπῇ τοῦ ἀειμνήστου καθηγητοῦ Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, ἐνεγράφη ὡς τακτικὸν μέλος τῆς «Χριστιανικῆς Ἀδελφότητος Νέων» (Χ.Α.Ν.). Ἐν συνεχείᾳ ὡς φοιτητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀπὸ τοῦ 1924 μετέσχε τῆς δράσεως τοῦ φοιτητικοῦ Τμήματος τῆς Χ.Α.Ν. Οὕτως, ὁμοῦ μετ' ἄλλων μελῶν τοῦ Τμήματος ἐδίδασκεν ἐθελοντικῶς εἰς τὸ νυκτερινὸν καὶ τὸ Κυριακὸν Σχολεῖον (εἶδος Κατηχητικοῦ) τοῦ συνοικισμοῦ «Δουργοῦτι», μετεῖχε δὲ τῆς ψυχagogικῆς καὶ μορφωτικῆς Ὁμάδος, ἡ ὁποία τὸ ἀπόγευμα ἐκάστης Κυριακῆς ἐπεσκέπτετο τοὺς νεαροὺς κρατούμενους τοῦ «Ἐφηβείου Ἀβέρωφ». Ἐπίσης μετεῖχεν εἰς τὴν προσπάθειαν πρὸς καθιέρωσιν εἰδικῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν διὰ μαθητὰς Γυμνασίου, αἱ ὁποῖαι ἐτελοῦντο εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, τῇ εὐλογίᾳ καὶ ἐνθαρρύνσει τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος Χρυσοστόμου τοῦ Α΄. Διὰ νὰ

ἐπιτευχθῇ δὲ ἡ ἐνεργότερα συμμετοχὴ τῶν μαθητῶν εἰς τὰς «Παιδικὰς Λειτουργίας», ὅπως τὰς ὠνόμασαν, διωργάνωσε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παιδικὴν ἐκκλησιαστικὴν χορωδίαν, τὴν ὁποίαν καὶ διηύθυνεν ἐθελοντικῶς καὶ ἡ ὁποία ἐψάλλεν κατὰ Κυριακὴν εἰς τὴν Θ. Λειτουργίαν εἴτε αὕτη ἐτελεῖτο εἰς τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν παρεκκλήσιον, εἴτε εἰς ἐξωκκλήσια, ὁσάκις αὕτη συνεδύαζετο μέ ἐκδρομάς.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἀπὸ τοῦ 1926 προσελήφθη ὡς ἑμμισθος βοηθὸς Διευθυντοῦ τοῦ Τμήματος Ἑργαζομένων Νέων τῆς Χ.Α.Ν. καὶ ἀπὸ τοῦ 1928 μετὰ τὴν λήψιν τοῦ πανεπιστημιακοῦ του διπλώματος, ὡς Διευθυντῆς τοῦ Παιδικοῦ καὶ Νεανικοῦ της Τμήματος. Χάρης εἰς τὴν ἀγάπην του πρὸς τοὺς Νέους τὸ Τμήμα του, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ πενιχρά διαθέσιμα μέσα, συνεκέντρωσε σημαντικὸν ἀριθμὸν μελῶν, ὑπερβάντα σημαντικῶς τὰ χίλια. Ὡς Διευθυντῆς τοῦ Τμήματος τούτου, διωργάνωσε καὶ διηύθυνε τὰς ἐν Βαρκίζῃ καὶ Φανερωμένη Σαλαμῖνος τότε πρό τινων μόλις ἐτῶν ἐμφανισθείσας καὶ ἐν Ἑλλάδι θερινὰς Κατασκηνώσεις παιδιῶν καὶ νέων.

Ἀπὸ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1934 μέχρι τοῦ τέλους περίπου τοῦ 1937, ἐκτός τῆς συμμετοχῆς εἰς τινὰ Συνέδρια δὲν ἐσημείωσεν ἰδιαιτέραν τινὰ δρᾶσιν, μετεκπαιδευόμενος εἰς Γερμανίαν καὶ Ἀγγλίαν ὡς ὑπότροφος τοῦ Μανουσείου Κληροδοτήματος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ 1937 ἐκλήθη εἰς Βερολῖνον ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Η. LIETZMANN, ὁ ὁποῖος ἐξ ὀνόματος τῆς σχηματισθείσης Ἐπιτροπῆς πρὸς ἔκδοσιν

τῶν Χριστιανικῶν Ἐπιγραφῶν τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἀνέθεσε τήν εἰδικήν Γραμματεῖαν αὐτῆς. Ἐπανελθὼν εἰς Ἑλλάδα, ἀνέλαβεν ἀμέσως τήν συμπλήρωσιν τοῦ ὑπάρχοντος χριστιανικοῦ ἐπιγραφικοῦ ὑλικοῦ τῆς Πελοποννήσου, τό ὁποῖον ἐξεδόθη ἀργότερον ὑπὸ τῶν καθηγητῶν Ν. Βέη καί Γ. Σωτηρίου.

Ἐκτός τῆς Γραμματείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῆς Διευθύνσεως τοῦ Περιοδικοῦ «Ἐκκλησία», τοῦ ἀνετέθη ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσάνθου καί ἡ διοργάνωσις τῆς «Προνοίας Στρατευομένων» (1940-1941). Τῆς ὑπηρεσίας ταύτης πολὺ πρό τῆς ἐκρήξεως τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου εἶχεν ἐκπονήσει τό σχέδιον δράσεως, προβλέπων ὡς ἀναπόφευκτον τήν ἐμπλοκὴν τῆς Χώρας μας εἰς τὴν γενικὴν ρῆξιν. Διὰ τῆς Ὄργανώσεως ταύτης ἡ Ἐκκλησία συμπαρέστη εἰς τὸν ἀγωνιζόμενον Λαόν Της. Ἐκραγέντος τοῦ πολέμου, τήν 28/10/40 ὑπέβαλεν εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τό σχέδιον, ὁ ὁποῖος τό ἐνέκρινε καί τοῦ ἀνέθεσε τήν διοργάνωσιν. Οὕτως ιδρύθη ἡ «Πρόνοια Στρατευομένων», ἡ ὁποία κατόπιν ἐπὶ Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ ἐξεκλήθη εἰς τὸν «Ἐθνικὸν Ὄργανισμόν Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης» (Ε.Ο.Χ.Α.).

Κατὰ τὰ ἔτη τῆς Κατοχῆς, ἐκτός τῆς ὑπηρεσίας του εἰς τό Νοσοκομεῖον «Εὐαγγελισμός», μετ' ἄλλων φίλων του εἰργάσθη ἐθελοντικῶς διὰ τήν διοργάνωσιν ἔργου Προνοίας καί κυρίως «συσσιτίων» δι' ἀπόρους καί παιδιὰ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου Ἑσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος», διὰ τήν συνέχισιν τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ «Ἀκτῖνες» καί ἐκ παραλλήλου διὰ τήν ἠθικὴν τό-

νωσιν καί τήν κατὰ τῶν κατακτητῶν ἀντίστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Μετά τήν ἀπελευθέρωσιν, ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σπυρίδωνος (1950-1956) τοῦ ἀνετέθησαν διάφοροι ἐξορμήσεις τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἡ διὰ τό «δέμα τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ», ἡ διὰ τήν «ἀνοικοδόμησιν τῶν χιλίων ἐκ τῆς Κατοχῆς καί τοῦ Συμμοριτοπολέμου κατεστραμμένων Ναῶν» καί ἡ ἀνά τήν ὑφήλιον διαμαρτυρία κατὰ τῆς ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν ἀρπαγῆς τῶν 28.000 Ἑλληνοπαίδων. Ἡ ἐξόρμησις αὕτη εἶχε παγκοσμίως τεραστίαν ἐπιτυχίαν, ἀρκεῖ νά σημειωθεῖ ὅτι ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὸν παγκόσμιον Τύπον ἄρθρα ἢ σχόλια ἢ ἐγένοντο σχετικαὶ ἐκπομπαὶ ἀπὸ ραδιοφώνου καί τηλεοράσεως περὶ τὰς δεκαπέντε χιλιάδες. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀνετέθη ἡ Γενικὴ Γραμματεία τῆς Πανελληνίου Ἐπιτροπῆς Ἀπελευθερώσεως τῆς Κύπρου, μέ τήν εἰδικήν ἐντολήν, ὅπως τό Κυπριακὸν ἀπὸ ἐνδοκυπριακῆς ὑπόθεσις καταστῇ πανελλήνιον καί ἐν συνεχείᾳ ἐξεκλήθη εἰς παγκόσμιον πρόβλημα, ἅπερ καί ἐπετεύχθησαν.

Ἐπίσης μετὰ τήν ἀπελευθέρωσιν, ὑπὸ τῆς «Χριστιανικῆς Ἑνώσεως Ἐπιστημόνων» τοῦ ἀνετέθη ἡ διοργάνωσις τῆς εὐρείας κυκλοφορίας τῆς «Διακηρύξεως» τῆς καί ἡ ὑπὸ ἐπιστημόνων παγκοσμίου κύρους (Νόμπελ κλπ.) συνυπογραφή τῆς «Δηλώσεως» τῆς. Μετὰ ταῦτα κατὰ τό διάστημα τοῦ συμμοριτοπολέμου, ὡς μέλος τῆς διοικήσεως τοῦ Συλλόγου «Ἑλληνικὸν Φῶς», εἰργάσθη συλλογικῶς διὰ τήν διοργάνωσιν κυρίως διαφωτιστικῶν ἐξορμήσεων περὶ τοῦ νοήματος τοῦ διεξαγομένου Ἀγῶνος, κατὰ τὰς ὁποίας τῇ βοηθείᾳ καί

Βολές προς Ίερώνυμο Κοτσώνη

50 χρόνια μετά την εκλογή του σέ Αρχιεπίσκοπο

Αφορμή για να γραφτούν συνοπτικά τὰ παρακάτω ὑπῆρξαν οἱ θέσεις πού ἀναπτύχθηκαν στό δημοσίευμα τοῦ μητροπολίτη Ἀρχαλοχωρίου κ. Ἀνδρέα στήν Καθημερινή τῆς 11ης-6-2017 «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καί ἡ τῆς Ἀδελφότητος «Ζωή» ἐγένοντο περί τὰς τριάκοντα χιλιάδας ὁμιλίες καί ἐκυκλοφόρησαν δωρεάν ἑκατοντάδες χιλιάδες σχετικῶν ἐντύπων. Ἀφ' ἐτέρου, εἰργάσθη διά τήν ἀνάπτυξιν προνοιακῆς ἐργασίας τόσον ἐν Ἀθήναις ὅσον καί εἰς τὰς Ἐπαρχίας, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ὑπὸ τοῦ συμμοριτοπολέμου πληττομένων οἰκογενειῶν. Ὅμοίως, διωργάνωσε τὰς Ὑπηρεσίας τοῦ ἐκδοτικοῦ Οἴκου «Δαμασκός» καί τήν κυκλοφορίαν τῶν ἐκδόσεών του, ἔχων δέ τήν εὐθύνην τῆς κυκλοφορίας τοῦ ὄργανου τῆς Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπιστημόνων, κατῴρθωσε νά ἀναβιβάσῃ τήν κυκλοφορίαν του εἰς 45 χιλιάδας ἀντιτύπων, πρᾶγμα τό ὁποῖον διά τοιοῦτου εἴδους περιοδικά ὑπῆρξε καί εἶναι ἀκόμη ρεκόρ.

Κατά τό διάστημα τῆς καθηγεσίας του εἰς τό Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης (1959-1967), παραλλήλως πρὸς τήν ἐκτέλεσιν τῶν εἰς αὐτό καθηκόντων του, ἐξηκολούθησε νά προσφέρῃ τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὰ ἐξῆς ἔργα:

Τὰς κατὰ Κυριακὴν μεταδιδόμενας ἀπὸ ραδιοφώνου ὁμιλίας του. Ἄρθρα του καί ἄλλην συνεργασίαν εἰς τό ὄργανον τῆς «Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Ἐπι-

χούντα» (γιά νά ἀπαντήσῃ κανεὶς στὰ θέματα πού θίγει ἀναλυτικὰ χρειάζεται νά γράψῃ ἑκατοντάδες σελίδες). Ὁ ἴδιος μητροπολίτης, καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς στό Πανεπιστήμιον τῆς Θεσσαλονίκης, ἦταν καί ὁ ἐπιβλέπων σέ στημόνων» «Ἀκτῖνες». Τήν ἐπεξεργασίαν τῶν καθ' ἑβδομάδα διδομένων θεμάτων εἰς τοὺς ἐν Ἀθήναις «Κύκλους» τοῦ «Ἑλληνικοῦ Φωτός», τοῦ ὁποῖου ἐτόνωσε τήν δρᾶσιν τῶν ἐν Θεσσαλονίκη Κύκλων του. Ὅμοίως, συμπάριστο εἰς τό ἐκεῖ ἔργον ἀφ' ἐνός μὲν τῆς Βασιλικῆς Προνοίας τῶν Βορείων Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος, ἀφ' ἐτέρου δέ τῆς «Ἐταιρείας Προστασίας Ἀποφυλακισμένων» ὡς μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου της. Ὡς καθηγητὴς δέ τοῦ Πανεπιστημίου, μετεῖχε τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐκεῖ «Φοιτητικῶν Ἑστίων» τοῦ Βασιλικοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος, εἶχεν ἀναλάβει τήν διοργάνωσιν μιᾶς πανεπιστημιακῆς Ὑπηρεσίας πρὸς χάριν τῶν ἄλλοδαπῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καί εἶχε διοργανώσῃ ἀφ' ἐνός μὲν μίαν ἐπισκεψιν τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς εἰς τήν Σοβιετικὴν Ἐνωσην, ἀφ' ἐτέρου δέ μίαν διὰ στρατιωτικῶν ἀεροπλάνων ἐκδρομὴν τῶν τελειοφοίτων τῆς Θεολογίας εἰς Οὐγκάνταν καί μίαν εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους.

(Ἡ ΣΥΝΕΧΕΙΑ γιά τὰ πεπραγμένα του ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν στό ἐπόμενο τεύχος)

διδασκαρική διατριβή μέ θέμα: «Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ 1967-1974», γραμμένη από τόν Χαράλαμπο Άνδρεόπουλο, μέ ανάλογες θέσεις πού άποσκοπούν νά άποδομήσουν τήν μεγάλη ήγετική μορφή τής Έκκλησίας, τόν Άρχιεπίσκοπο Έρωώνυμο Κοτσώνη, στιγματίζοντάς τον ως άντικανονικό. Σκοπός τών γραφομένων είναι νά κοινοποιηθοῦν στό ευρύτερο καί εύκολα παραπληροφορούμενο κοινό γεγονόςτά γνωστά στους «παροικοῦντας στήν Έιρουσαλήμ».

1) Κατ' αρχάς, μέ χαρά διαπίστωσα πώς παρ' όλη τή σκληρή κριτική τοῦ σεβασμιωτάτου πρós τό Έρωωνυμικό «καθεστώς», ό ίδιος όμολογεῖ τήν ποιότητα τοῦ ποιμαντικού έργου του, τόν ιεραποστολικό ζήλο τών επισκόπων πού εξέλέγησαν απ' αὐτόν καί τίς άγαθές προθέσεις του. Λέγει: «Βέβαια, οί άρχιερεῖς πού εξέλέγησαν στή δικτατορία από τήν Άριστίνοδη Σύνοδο τοῦ Έρωωνύμου προήρχοντο από τίς χριστιανικές άδελφότητες, όμως καί από ιεραποστολικό ζήλο διακατέχονταν καί τόν λαό τοῦ Θεοῦ κατά κανόνα άνιδιοτελώς καί χριστιανοπρεπώς διακόνησαν καί υπηρέτησαν». «Έργα τοῦ Έρωωνύμου είναι τό Διορθόδοξο Κέντρο τής Πεντέλης, τό νοσοκομεῖο γιά κληρικούς, τό Έραποστολικό Κέντρο, αλλά καί ή διαμόρφωση ίκανών φιλανθρωπικῶν δομῶν. Δέν άρνούμαστε τίς όποιες άγαθές προθέσεις τοῦ Έρωώνυμου».

2) Τήν ίδια στιγμή όμως παρουσιάζει τό δικτατορικό καθεστώς νά επιδιώκει τόν έλεγχο τής Έκκλησίας καί νά κάνει κινήσεις γιά νά βάλει στόν Άρχιεπισκοπικό θρόνο τόν Έρωώνυμο, πρόσωπο πού

θά εκπληρώσει τά σχέδιά του. Τό χειρότερο, παρουσιάζει τόν Άρχιεπίσκοπο Έρωώνυμο σάν ίνστρούχτορα («ίδεολογικό σύμμαχο καί θεωρητικό καθοδηγητή τοῦ έλληνικοῦ λαοῦ») τής δικτατορίας. Πρόσωπο δοτό, δηλαδή, πού επιστρατεύτηκε γιά νά έξυπηρετήσει άλλότρια συμφέροντα (τής χούντας) καί όχι γιά νά διακονήσει τό σῶμα τής Έκκλησίας. Η άποψη αὐτή γιά πληθώρα ανθρώπων πού γνωρίζανε τό πνευματικό άνάστημα μέ τό ποιμαντικό καί μορφωτικό βεληνεκές τοῦ Άρχιεπισκόπου Έρωωνύμου είναι έξοργιστική. Έξ ἱσου έξοργιστική έπίσης είναι καί ή αντίθεση τής άποψης αὐτῆς μέ τίς πιό πάνω παραδοχές του γιά τόν Άρχιεπίσκοπο Έρωώνυμο καί τούς επισκόπους του. Άλλά άς αφήσουμε τό θυμικό καί νά δοῦμε τά ντοκουμέντα.

Α) «Η δικτατορία τοῦ 1967 δέν ήλεγχε τήν Έιραρχία τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, αρχῆς γενομένης από τόν Άρχιεπίσκοπο Άθηνῶν καί πάσης Ελλάδος Χρυσόστομο Β'», λέγει ό σεβασμιώτατος. Μά στίς 21-4-1967 έπιβλήθηκε τό στρατιωτικό καθεστώς καί στίς 28-4-1967, Μεγάλη Παρασκευή, κατά τή διάρκεια τής περιφορᾶς τοῦ Έπιταφίου, βρέθηκε ό όγδονταεπτάχρονος Άρχιεπίσκοπος στό Νοσοκομεῖο βαριά άρρωστος από έγκεφαλικό έπείσodio. Δέν άποτελοῦσε λοιπόν έμπόδιο γιά τή δικτατορία ένας υπέργηρος καί σοβαρά άσθενής άρχιεπίσκοπος. Τό μόνο πού έκανε ή Κυβέρνηση ήταν τό όριο ήλικίας γιά τούς Άρχιερεῖς, πού είχε ήδη θεσμοθετηθεῖ (μέ πρὸ τής δικτατορίας Νομοθετικό Διάταγμα, τό Ν.Δ. 4589/1966 άρθρ. 4 -ΦΕΚ 239, 10-11-1966) νά εἶ-

ναι τό 80^ο, τό επέκτειναι καί στόν Ἀρχιεπίσκοπο (ὁ ὁποῖος εἶχε ἐξαίρεθεϊ) μέ τόν ἀναγκαστικό νόμο 3/67, ἄρθρ. 3 (ΦΕΚ 67, 10-5-1967). Μετά ἀπό τό Νόμο αὐτό κενώνεται ἡ θέση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Β) Ἀλλά νά πᾶμε καί στό ἐπόμενο θέμα. Ἦταν ἄραγε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος Κοτσώνης ὁ ἐκλεκτός τῆς χούντας;

Ὁ Καθηγητής κ. Μάρκος Σιώτης ἦταν τήν ἐποχὴ ἐκείνη Γενικός Διευθυντής Θρησκευμάτων καί παρὼν στή συνεδρίαση τῆς Ἀριστίνδην Συνόδου πού ἐξέλεξε Ἀρχιεπίσκοπο τόν Ἱερώνυμο Κοτσώνη. Σέ ὁμιλία του τήν 22.11.1989 στή μεγάλη αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας Ἀθηνῶν, κατὰ τό φιλολογικό μνημόσυνο μέ τή συμπλήρωση ἔτους ἀπό τοῦ θανάτου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Ἱερωνύμου, καί ἡ ὁποία δημοσιεύθηκε στή «ΝΕΑ ΣΙΩΝ» τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, τόμος ΠΑ', 1989, αἰφνιδίασε τό ἀκροατήριό καταλήγοντας μέ τά ἐξῆς:

«...Εἰς τό βιβλίον του «Τό δῶμα ἐνός Ἀρχιεπισκόπου» ἐκφράζει τήν πικρία του, ὅτι δέν ἔτυχε τῆς συμπαράστασως τῆς τότε κυβερνήσεως. Λυποῦμαι, ὅτι δέν εἶχεν ἐγκαίρως πληροφορηθεῖ ἀπό ἀρμοδιωτέρους αὐτό, τό ὁποῖον μόλις ἔν ἔτος πρό τοῦ θανάτου του ἔμαθεν ἀπό ἐμέ. Ὅτι δηλαδή ἡ τότε κυβέρνησις δέν τόν ἤθελεν ἀπ' ἀρχῆς. Οἱ ἀνώτατοι ἐκπρόσωποί της εἶχον καταφθάσει εἰς τήν αἴθουσαν τῶν Συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐνῶ αὐτή συνεδρίαζε, μέ μόνον θέμα τήν ἐκλογήν του, καί ἡξίωσαν νά διακοπῇ ἡ συνεδρία, πρός ματαίωσιν τῆς ἐκλογῆς του. Τοῦτο βεβαίως δέν ἔγινε,

διότι κατὰ τήν ὥραν τῆς ἀφίξεώς των εἶχεν ὀλοκληρωθῇ ἡ ἐκλογή. Κατ' ἐμέ ἀπό τῆς στιγμῆς ἐκείνης εἶχε διαγραφεῖ τό δῶμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου...» Δεῖτε ἐπίσης πῶς διηγεῖται ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος τό ἴδιο τό γεγονός ὅπως τοῦ τό μετέφερε ὁ καθηγητής Μάρκος Σιώτης (Ἱερώνυμος Κοτσώνης, Μητροπολίτου Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος Νικοδήμου, σελ. 264-265).

Μιά δεύτερη μαρτυρία προέρχεται ἀπό ἓναν ἐκ τῶν πρωτεργατῶν τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος, τόν Στυλιανό Πατακό. Σέ μιᾶ συνέντευξή στήν «Ἐλεύθερη Ὦρα» λέει τά παρακάτω:

«...(τόν Ἱερώνυμον) τόν ὁποῖον, ἐπαναλαμβάνω, ἡμεῖς δέν ἐγνώριζαμεν. ΕΙΜΕΘΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΟΥ!

Ε. Ω. Δηλαδή δέν ἦταν ἀχυράνθρωπος σας ὁ Ἱερώνυμος;

Τόν μακαριστόν Ἱερώνυμον ΔΕΝ ΤΟΝ ΕΞΕΛΕΞΕ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ. Δέν τόν ἐγνώριζε κᾶν...

Ε. Ω. Δηλαδή δέν τήν ἐπιβάλατε ἐσεῖς τήν Ἀριστίνδην Σύνοδο, ὅπως λένε καί σήμερα ἀκόμα οἱ δεσποτάδες;

...Ξέρω μονάχα ὅτι ἐμεῖς οἱ τρεῖς εὐρισκόμεθα κάπου παραπλεύρως καί εἴπαμε νά διακοπῇ ἡ Συνεδρίασις. Διότι δέν θέλομεν γιά Ἀρχιεπίσκοπο ἓνα ἄγνωστο πρόσωπο, ὅπως ἦταν ὁ Ἱερώνυμος. Θέλομεν τόν τάδε...

Ε. Ω. Θά μᾶς πεῖτε ποιός ἦταν ὁ ἐκλεκτός σας στρατηγῆς;

Ὁ Δωρόθεος ὁ μακαρίτης, ὁ δεσπότης τῆς Καστοριάς (σ.σ. αὐτός πού μετὰ κατέλαβε τόν θρόνο τῆς Ἀττικῆς)...

Οἱ δύο μῦθοι, λοιπόν, ὅτι ἡ δικτατορία δέν ἤλεγχε τόν Ἀρχιεπίσκοπο Χρυ-

σόστομο Β' καί γι' αὐτόν τόν ἔπαυσε καί ὅτι ἐπέλεξε τόν Ἱερώνυμο καί μάλιστα στόν ρόλο τοῦ προπαγανδιστή τοῦ καθεστῶτος καταρρίπτονται ἀπό τά παραπάνω.

3) Ἀφοῦ λοιπόν ὁ Ἱερώνυμος δέν ἦταν ἡ ἐπιλογή τῆς δικτατορίας καί τό ἐπόμενο ἐπιχείρημα τοῦ σεβασμιωτάτου καταρρέει. Λέγει: «*Ἡ δικτατορία τοῦ 1967, μέ τήν ἐπισκοποποίηση ἀρχιμανδριτῶν ἀπό τίς χριστιανικές ἀδελφότητες, ἀποκοτῶσε ἰσχυρά καί ποικίλα ἐρείσματα, σέ ὅλο αὐτό τόν χῶρο, οἱ δέ ὁργανώσεις ἰσχυροποιοῦσαν τίς προσπάθειες στίς κρατικές δομές*». Ὅμως ἔχοντας ἡ δικτατορία ὡς ἐκλεκτό της γιά τόν Ἀρχιεπισκοπικό θρόνο τόν Καστορίας Δωρόθεο, φαίνεται ὅτι δέν ἐνδιαφερόταν, δέν ἀπέβλεπε νά ἀποκτήσει ἰσχυρά ἐρείσματα στόν χῶρο τῶν ὁργανώσεων. Καί τίς ὁργανώσεις τίς ἀδικοῦμε πολύ ὅταν ἰσχυρίζομαστε ὅτι ἀπέβλεπαν στό νά ἰσχυροποιήσουν τίς προσπάθειες τους στίς κρατικές δομές. Ἱεραποστολικές ἀδελφότητες ἦταν. Τό ἔργο τους ἦταν πρῶτιστα πνευματικό καί ἐκκλησιαστικό, καί ἀποσκοποῦσαν στήν πνευματική ἀναγέννηση τῶν Ἑλλήνων πιστῶν, ὅπως ἀναγνωρίζει καί ὁ μητροπολίτης Ἀρχαλοχωρίου λέγοντας ὅτι: «*οἱ χριστιανικές ἀδελφότητες εἶχαν ἰσχυρές προσπάθειες στήν Ἑλληνική κοινωνία*». Ἀκόμα καί στό ποιμαντικό ἔργο τοῦ Ἱερώνυμου καί τῶν ἐπισκόπων πού ἐξέλεξε ἡ Σύνοδος ὑπ' αὐτόν δέν ἐντάχθηκαν, γιατί θέλησαν νά διατηρήσουν τήν αὐτοτέλεια καί τόν δικό τους τρόπο πνευματικῆς καί ἐκκλησιαστικῆς προσφορᾶς.

4) «*Ἡ ἐκκλησιαστική κρίση ἐπαυζόταν καί διευρυνόταν ἀπό τήν ἀντιπαλότη*

τητα καί τήν ἀπαξίωση πού αἰσθανόταν ὁ Ἱερώνυμος καί ὁ σκληρός πυρήνας τῶν ὑποστηρικτῶν του, στήν πρό τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967, Πρεσβυτέρα Ἱεραρχία», ἰσχυρίζεται ὁ μητροπολίτης Ἀρχαλοχωρίου. Περιγράφει μάλιστα ὅτι ἡ δῆθεν «*προσωπική πικρία*» τοῦ ἀπό τή μὴ ἐκλογή του στίς ἐκλογές τοῦ 1965 ἐπέτειναν αὐτή τήν ἀπαξίωση πρὸς τήν πρεσβυτέρα Ἱεραρχία. «*Ἡ ἀπαξίωση κορυφώθηκε μέ τήν ἀξιόμεμπτη πράξη τοῦ ἐξαναγκασμοῦ ἐπτά ἀρχιερέων σέ ἔκπτωση ἢ παραίτηση*», ὑποστηρίζει αὐθαίρετα ὁ μητροπολίτης. Ὅλο κι ὅλο τό ἐπιχείρημά του γιά νά ἀποδείξει τάχα τήν ἀντιπαλότητα καί τήν ἀπαξίωση πού αἰσθανόταν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος πρὸς τήν πρεσβυτέρα Ἱεραρχία ἦταν τό θέμα τῶν «*ἐξαναγκασθέντων*» δῆθεν σέ παραίτηση καί τῶν δικασθέντων ἀπό ἐκκλησιαστικά δικαστήρια.

Πῶς ταιριάζουν ὅμως ὅλα αὐτά τά ἀρνητικά αἰσθήματα (ἀντιπαλότητα, ἀπαξίωση, πικρία) μέ τίς «*ἀγαθές προθέσεις*» πού ἀναγνωρίζει στόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο ὁ μητροπολίτης Ἀρχαλοχωρίου; Καί πῶς τά ἐπικαλεῖται χωρίς νά προσκομίσει τό παραμικρό στοιχεῖο;

Ἐτάζει καρδίας καί νεφρούς τῶν ἀνθρώπων ὁ μητροπολίτης Ἀρχαλοχωρίου γιά νά διακρίνει τήν «*πικρία*» τοῦ Ἱερώνυμου γιά τήν μὴ ἐκλογή του τό 1965; Ἀπαξίωση ὅμως ἐξ ἀντικειμένου τῆς πρεσβυτέρας Ἱεραρχίας εἶναι ὅτι στήν ἐκλογή τῆς μητροπόλεως Σύρου (1965) ἡ πλειονότητα τῶν ἐπισκόπων προτίμησε ἀντί τοῦ Ἱερώνυμου Κοτσώνη τόν Δωρόθεο Στέκα (καθόλου παράξενο γεγονός, ἀφοῦ καί ἀργότερα κρίθηκαν ἀκατάλληλοι τόσο ὁ Ἀμερικῆς Δημήτριος

γιά τήν μητρόπολη Νικαίας καί τήν Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν, ὅσο καί ὁ Ἀλβανίας Ἀναστάσιος γιά τήν μητρόπολη Κεφαλ-
ληνίας, παίρνοντας ἐλάχιστες ψήφους).

-Ποῦ ἐντοπίζει τό ἀξιόμιεμπτο γιά ἕναν Ἀρχιεπίσκοπο, ὅταν ἡ ὑπ' αὐτόν Σύνοδος δέχεται τίς παραιτήσεις ἀρχιε-
ρέων ἢ ὅταν ὀρίζει συνοδικό δικαστήριο γιά Ἀρχιερεῖς γιά νά ἐπιβάλει ὅποιες
ποινές ἀπαιτοῦν οἱ Κανόνες γιά ἀποδε-
δειγμένα ἐπιλήψιμες πράξεις Ἀρχιε-
ρέων; Εἶναι ἀντιπαλότητα ἀπό τή μεριά
τοῦ Ἀρχιεπισκόπου νά δικάζει μέ τό θε-
σμοθετημένο συνοδικό δικαστήριο ἕναν
Ἀρχιερέα γιά παρεκτροπές του πού κα-
ταγγέλθηκαν ἐπὶ ὀνόματι; Ἡ μήπως τό
«φιλάδελφον» ἀποκλείει μιὰ τέτοια δια-
δικασία μέσα στήν Ἐκκλησία;

-Ὅσο γιά τίς παραιτήσεις στίς ὁποῖες
«ἐξαναγκάστηκαν»(!) μητροπολίτες ἀπό
τόν Ἱερώνυμο, μέ ποιόν τρόπο ἄσκησε
αὐτόν τόν ἐξαναγκασμό ὁ Ἀρχιεπίσκο-
πος; Μήπως ἐπειδὴ δέν κουκούλωσε,
ὅπως συνηθίζοταν(!) ἀπό τήν πρεσβυ-
τέρα ἱεραρχία, τίς πομπές τους, βάζον-
τας τήν ὑπόθεσή τους στό ἀρχεῖο; Μή-
πως ἐπειδὴ ἀρνήθηκε νά παράσχει στή-
ριξη καί κάλυψη στίς περιπτώσεις ἱεραρ-
χῶν πού, ἢ ἡ ἴδια ἡ χούντα, ἢ ἄλλοι ἄν-
θρωποι, κατήγγειλαν στόν Ἀρχιεπίσκο-
πο ἀδιαμφισβήτητα στοιχεῖα καί ντοκου-
μέντα ἐνοχῆς τους; Μήπως ἐπειδὴ δια-
μήνυσε σέ ὅλους τούς τόνους καί πρὸς
ὅλες τίς κατευθύνσεις ὅτι, γιά ὅποιον
μητροπολίτη καί ἱερέα ἔρχονταν σοβα-
ρές καταγγελίες πρὸς τήν Σύνοδο, ἐκεῖ-
νος θά ξεκινοῦσε τήν διαδικασία τῶν
ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων; Δυστυ-
χῶς, αὐτά ἐξανάγκασαν σέ παραίτηση
τούς πέντε μητροπολίτες πού ἀναφέρει ὁ

μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου.

Νά καταθέσουμε ἐδῶ καί ἕνα ντοκου-
μέντο. Προέρχεται ἀπό τό ἡμερολόγιο
τοῦ μακαριστοῦ Τρίκκης καί Σταγῶν
Διονυσίου. Σέ ὀλιγοήμερες διακοπές
στήν Αἰδηψό γιά θερμά λουτρά μαζί μέ
τόν Ἀρχιεπίσκοπο συνέβησαν τά παρα-
κάτω:

«18-7-1967. ...Τό ἀπόγευμα συζη-
τοῦντες παρά τόν αἰγιαλόν τό θέμα τοῦ
θανάτου καί κάμνοντας ἐποικοδομητι-
κὰς σκέψεις, ἐδέχθημεν ἀναπάντεχα τόν
ἅγιον Ἐλασσῶνος. Δέν συνομιλήσα μα-
ζύ του. Ἦτο βιαστικός καί ὠμίλησε μό-
νον μέ τόν Μακαριώτατον. Εἰς τό ξενο-
δοχεῖον ἐπληροφορήτην ὅτι τόν συνέλα-
βε ἡ λαβίς τοῦ καθαρμοῦ καί τεταρα-
γμένος ἐξῆλθεν εἰς ἀναζήτησιν προ-
στασίας...» Ἡ Κυβέρνηση κατεῖχε τά
στοιχεῖα πού τόν ἐξέθεταν, ὁ Ἀρχιε-
πίσκοπος δέν δέχθηκε νά καλύψει σκο-
τεινές πτυχές τοῦ μητροπολίτη καί αὐτό
ὀδήγησε, τρεῖς-τέσσερις μέρες μετά,
τόν Ἐλασσῶνος Ἰάκωβο, ἀλλά καί τόν
Θεσσαλιώτιδος Κύριλλο (ὁ ὁποῖος σίγου-
ρα ἐνημερώθηκε γιά τήν στάση τοῦ Ἱε-
ρώνυμου νά μήν κουκουλώνει τά σκάν-
δαλα) σέ παραίτηση.

Τό θέμα τῆς καθάρσης τῆς Ἐκκλη-
σίας ἦταν προτεραιότητα γιά τόν Ἀρχι-
επίσκοπο Ἱερώνυμο. Καί σκόπευε νά
προχωρήσει μέ τόν τρόπο πού προβλέ-
πουν οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας (πρω-
τοβάθμια καί δευτεροβάθμια δικαστή-
ρια). Αὐτό φαίνεται καί ἀπό μιὰ κατα-
γραφή στό ἡμερολόγιο τοῦ Τρίκκης καί
Σταγῶν:

«6-7-1967. ...Ἦσυχολήθημεν (εἰς
Αἰδηψόν) μέ τό θέμα τῆς τακτοποιή-
σεως τοῦ Πρωτοβαθμίου καί Δευτερο-

βαθμίου Συνοδικοῦ Δικαστηρίου καί διά τούς Ἀρχιερεῖς τοιοῦτου. Ἀνάγκη μέ τήν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡ Ἱερά Σύνοδος νά θέσῃ εἰς λειτουργίαν τά Ἐκκλησιαστικά Δικαστήρια».

Τά γεγονότα ὅμως (τοῦ Ἑλασσῶνος καί τοῦ Θεσσαλιώτιδος) ὁδήγησαν ἀλλοῦ τά πράγματα. Ἡ στρατιωτική κυβέρνησις ἔδειχνε σπουδή γιά τό θέμα τῆς καθαρσῆς καί θέλησε νά προτρέξει, ὅμως ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐπέμεινε νά ἀναλάβει τήν καθάρση (ἐπισκόπων-κλήρου) ἡ ἴδια ἡ Ἐκκλησία διά τῶν συνοδικῶν δικαστηρίων. Δεῖτε πάλι τό ἀπόσπασμα ἀπό τό ἡμερολόγιο τοῦ Τρίκκης:

«20-7-1967. Μετά πολύωρον σύσκεψιν (μέ αἰτία τό θέμα τοῦ Ἑλασσῶνος) Προέδρου καί Ἀντιπροέδρου τῆς Κυβερνήσεως καί Ὑπουργοῦ Παιδείας καί Μακαριωτάτου πρὸς μελέτην τοῦ θέματος τοῦ καθαρμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἀπεφασίσθη νά ἀναλάβῃ τό ἔργο αὐτό ἡ Ἐκκλησία θέτουσα εἰς λειτουργίαν τόν μηχανισμόν τῆς ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης.

Εἶναι δύσκολον καί βαρὺ τό ἔργον. Ἀλλ' οὔτε δειλία χωρεῖ οὔτε δισταγμός. Θά πᾶμε μπρός καί ὁ Θεός βοηθός».

Ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν διαπραγματεύσεων ἦταν ὁ Νόμος 214 περί ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων, πού τόση λάσπη ἔπεσε πάνω του. Ἐπασχε ὁ Νόμος αὐτός κανονικά γιὰτί προέβλεπε μόνο πρωτοβάθμιο δικαστήριον, ἔκοβε ὅμως τήν ὁρμή τῆς στρατιωτικῆς κυβέρνησις πού προέτρεχε νά προχωρήσῃ στήν καθάρση τῆς Ἐκκλησίας ἡ ἴδια μέ συλλήψεις ἱερέων καί βίαιο ἀποσχηματισμό.

Ἀργότερα, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος προσπάθησε νά διορθώσῃ τήν ἀντι-

κανονικότητα τοῦ Νόμου 214 μέ ριζικό τρόπο, ἐτοιμάζοντας νέο σύγχρονον καί σύμφωνον μέ τούς Κανόνες σχέδιον Νόμου περί ἐκκλησιαστικῶν δικαστηρίων. Δεῖτε τί ἀπαντᾷ σέ συνέντευξιν στόν καθηγητή Μπόννη στό περιοδικό «Ἐκκλησία» (15-30 Νοεμβρίου 1972):

«...Ὡς πρὸς τήν μή εἰσέτι ἔκδοσιν τοῦ νέου περί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου, θά ἐπεθύμουν νά ἀπαντήσω στοὺς ἀνυπομονοῦντας, ὅτι ἡμεῖς μέν, ἤτοι ἅπαντα τὰ μέλη τῆς ἀπελθούσης Ἱεράς Συνόδου, ὡς καί ἐγὼ προσωπικῶς, παρά τόν ὄγκον τῆς ἐκκλησιαστικῆς νομοθετικῆς ἐργασίας, τήν ὁποία ἔπρεπε νά προσαρμόσωμεν εἰς τόν νέον Καταστατικόν Χάρτην, κατηρτίσαμεν καί τό σχέδιον τοῦ νέου περί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου, τό ὁποῖον περιλαμβάνει διακόσια εἴκοσι δύο ἄρθρα καί τό ὁποῖον ἤδη πρό πολλοῦ ἔχει ὑποβληθεῖ εἰς τήν Πολιτείαν πρὸς ψήφισιν. Ἐνῶ οἱ σήμερον ἀνυπομονοῦντες, καίτοι καί εἰς τὰς Ἱεράς Συνόδους τῆς Ἱεραρχίας, ὡς καί στόν ἡμερήσιον καί περιοδικόν Τύπον συνεχῶς ἠκούοντο διαμαρτυρίαι περί τῆς ἀνεπαρκείας καί ἀκαταλληλότητος τοῦ ἰσχύοντος τότε περί Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων Νόμου, οὐδέ τήν προκαταρκτικὴν ἐργασίαν πρὸς σύνταξιν τοῦ νέου Νόμου εἶχον ἀρχίσει».

5) «Ὁ Ἱερώνυμος προχώρησε τήν περίοδον 1967-1971 σέ ἐκλογές 29 μητροπολιτῶν, ἀπό τήν Ἀριστίνδην ὅμως Σύνοδον καί ὄχι ἀπό τό σύνολον σῶμα τῆς Ἱεραρχίας, ὅπως συνέβαινε στήν πρό δικτατορίας ἐποχή», ἰσχυρίζεται ὁ μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου. Ὅμως ἂν κάνουμε μιὰ ἀναδρομή, θά διαπιστώσουμε ὅτι πρὸ τοῦ 1959 οἱ ἐκλογές ἀρχιε-

ρέων γίνονταν από τήν Διαρκή Ίερά Σύνοδο (τούς 12 μητροπολίτες μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο). Ὁ Ὑπουργός Παιδείας Βογιατζῆς ἐπέβαλε, μέ νομοθετική διάταξη, τήν ἐκλογή ἀρχιερέων ἀπό τήν Σύνοδο ὅλων τῶν Ἱεραρχῶν. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι οἱ Ἱεράρχες τότε ἀντέδρασαν βίαια ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς πού ἐπέβαλε ἡ πολιτεία καί διακήρυξαν ὅτι θά ἀπέχουν καί δέν θά κάνουν ἐκλογές, ἀπειλή πού πραγματοποιήσαν γιά κάποιο χρονικό διάστημα. Μεγάλες μητροπόλεις παρέμειναν τότε χωρίς ποιμενάρχες. Ἐπίσης στό διάστημα 1959-1967 ἔγιναν, ὅλες κι ὅλες, δύο φορές ἐκλογές ἐπισκόπων ἀπό τήν Ἱεραρχία (1960 καί 1965).

Καθόλου ἄγνωστος ἐπίσης θεσμός δέν ἦταν στήν Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡ ἐκλογή ἐπισκόπων ἀπό Ἀριστίνδην (ὀλιγομελεῖς) Συνόδους καί οἱ Ἱεράρχες πού ἐξελέγησαν ἔγιναν ἀποδεκτοί ἀπό τούς πάντες. Ἀπό τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ Ἑθνους καί πέρα μέχρι τήν Ἀριστίνδην τοῦ Ἱερώνυμου ἔγιναν 10 Ἀριστίνδην Σύνοδοι: 1) τό 1827 ἐκ τεσσάρων Ἱεραρχῶν, 2) τό 1833 ἐκ πέντε Ἱεραρχῶν, 3) τό 1852 ἐκ πέντε Ἱεραρχῶν, 4) τό 1917 ἐκ τεσσάρων Ἱεραρχῶν, 5) τό 1920 πενταμελῆς, 6) τό 1922 πενταμελῆς, ἡ ὁποία σέ μιά νύχτα, προεδρευομένη ὑπό τοῦ Θεσσαλιώτιδος Εὐθυμίου, ἐνῶ ὑπῆρχε κανονικός Ἀρχιεπίσκοπος, ὁ Θεόκλητος, τόν ὁποῖο ἀγνόησε παντελῶς, προέβη στήν ἐκλογή ὀκτώ Μητροπολιτῶν προκριθέντων ὑπό τῆς Ἐπαναστάσεως. Μεταξύ τῶν ἐκλεγέντων ἦσαν ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός, ὁ ἐπίσης κατόπιν Ἀρχιεπίσκοπος Δωρόθεος καί ὁ

Μητροπολίτης Καρυστίας Παντελεήμων (γέροντας τοῦ Κορινθίας κ. Παντελεήμονος Καρανικόλα, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη τήν χειροτονίαν ἀπό ἐκεῖνον). 7) Αὐτή ἡ Ἀριστίνδην Σύνοδος, προέβη στήν ἐκθρόνιση τοῦ Ἀθηνῶν Θεοκλήτου καί τήν ἐκλογή εἰς Ἀρχιεπίσκοπον διά 3 ψήφων τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, 8) τό 1925 Ἀριστίνδην Σύνοδος 7μελῆς ὑπό τόν Χρυσόστομο (τῆς ὁποίας κύριος μοχλός ἦταν ὁ Μητροπολίτης Καρυστίας Παντελεήμων), 9) τό 1941, 16μελῆς, ἡ ὁποία μαζί μέ ἄλλα προέβη στήν ἐκθρόνιση τοῦ Χρυσάνθου καί τήν ἐνθρόνιση τοῦ Δαμασκηνοῦ. 10) τό 1945, 12μελῆς, πού προέβη στήν ἐκλογήν Μητροπολιτῶν.

Τέλος, καί ἡ διά τῆς 3 καί 7/74 σ.π. τῆς δικτατορίας Ἰωαννίδου, συσταθεῖσα ἐκ τριάντα καί δύο μελῶν, πού ἐξέλεξε τόν Σεραφεῖμ μέ πλειοψηφίαν 20 ψήφων εἶναι ἐπίσης ἄλλη μία Ἀριστίνδην, μετά τόν Ἱερώνυμο, Σύνοδος.

Ὅλοι οἱ μητροπολίτες τῆς Ἱεραρχίας προέρχονται ἀπό ἐκλογή εἴτε ἀπ' εὐθείας εἴτε ἐξ Ἀρχιερέων προελθόντων ἀπό Ἀριστίνδην Συνόδους. Δηλαδή, ἐάν γίνη δεκτό ὅτι κάθε ἐκλεγόμενος Ἀρχιερέας ὑπό Ἀριστίνδην Συνόδου εἶναι ἀντικανονικός, καί τεθῇ θέμα κρίσεως καί ἀπομακρύνσεως ἐκ τῶν θέσεών των τῶν Μητροπολιτῶν οἱ ὁποῖοι ἐξελέγησαν ἀπό Ἀριστίνδην Συνόδους, τότε κανεῖς Μητροπολίτης δέν θά παραμείνει εἰς τήν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Διότι ὅλοι ἡ ἔχουν ἐκλεγεί ἀπό Ἀριστίνδην Συνόδους ἡ ἔχουν ἐκλεγεί ἀπό Μητροπολίτες πού ἐξελέγησαν ἀπό Ἀριστίνδην Συνόδους.

6) Κριτικάρεῖ ἐπίσης ὁ μητροπο-

λίτης Ἀρχαλοχωρίου τόν Καταστατικό Χάρτη τοῦ ἔτους 1969 πού ὀρίζει ὅτι ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος (ΔΙΣ) θά ἐκλέγεται ἀπό τήν Ἱεραρχία καί θά ἔχει τριετῇ θητεία. Λέγει λοιπόν ὅτι πλέον «Ἡ ΔΙΣ δέν θά συγκροτεῖται κατὰ τήν κανονική τάξη τῶν πρεσβείων ἀρχιεροσύνης καί μέ ἴσο ἀριθμό ἀρχιερέων ἀπό τήν αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καί τίς Νέες χῶρες» γιατί «...ὁ νόμος καταργοῦσε τήν Πατριαρχική καί Συνοδική Πράξη τοῦ 1928».

Μά τόσο ὁ Πατριαρχικός τόμος ὅσο καί ἡ Πατριαρχική Συνοδική Πράξη εἶναι μέν κανονικά κείμενα, σχετικῆς ἀξίας ὅμως. Ἀποδέχονται τήν ἀνεξαρτητοποίηση τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας θέτουν ὅμως κάποιους ὅρους μονομερῶς. Ὑποδεικνύουν, τρόπον τινά, πῶς πρέπει νά διοικεῖται μιὰ ἄλλη Ἐκκλησία τῆς ὁποίας ἀναγνωρίζουν τήν ἀνεξαρτησία. Τό κριτήριο γιά τήν κανονικότητα τῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας καί ὄχι ὁ Τόμος καί ἡ Πράξη. Μάλιστα οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ προβλέπουν τό μητροπολιτικό σύστημα διοικήσεως (μητροπολίτης μέ τούς ἐπισκόπους τοῦ ἀπαρτίζουν μικρὴ τοπικὴ Σύνοδο), μπορούμε νά ποῦμε ὅτι μέ κανένα ἀπό τά σημερινά συνοδικὰ συστήματα δέν συμφωνοῦν.

Α) Μιὰ Διαρκὴς γιά παράδειγμα Σύνοδος δέν προβλέπεται γιατί ὁ ἐπίσκοπος, κατ' ἐπιταγὴ τῶν Κανόνων, ἀπαγορεύεται νά εἶναι διαρκῶς ἀπὼν ἀπὸ τήν μητρόπολή του. Ἄν ἐπικαλεστεῖ κανεὶς τήν διευκόλυνση τῶν μεταφορικῶν μέσων στήν ἐποχὴ μας καί τήν συνεδρίαση μόνο τριῶν ἡμερῶν κάθε μήνα γιά νά δι-

καιολογήσει τήν κανονικότητα, τότε προσκρούει καί πάλι στό καθεστὸς τῶν συνοδικῆ ἐξουσιοδοτήσεως ἀποφάσεων τοῦ ἐκάστοτε ἀρχιεπισκόπου ὅταν οἱ συνοδικοί ἀπουσιάζουν, πού οὐσιαστικά εἶναι κατάλυση τοῦ συνοδικοῦ συστήματος καί ἀρχὴ τοῦ ἐνός (τοῦ Ἀρχιεπισκόπου).

Β) Ἡ συγκρότηση, γιά παράδειγμα, τῆς πατριαρχικῆς συνόδου πρὸ περίπου μιᾶς ὡδεκαετίας ἔπασχε καί αὐτὴ κανονικά. Ποῦ ὀρίζουν οἱ Κανόνες ἄλλοι (ψιλῷ τῷ τίτλῳ οἱ πῖο πολλοί) μητροπολίτες, οἱ Φαναριῶτες, νά λύνουν θέματα ἄλλων ἐπαρχιούχων μητροπολιτῶν πού βρίσκονται στήν ἄλλη ἄκρη τῆς γῆς (Ἀμερικὴ, Αὐστραλία, Εὐρώπη κ.ἄ.), χωρὶς τήν μετοχὴ τῶν ἰδίων;

Γ) Ἀλλά καί τήν τωρινὴ συγκρότηση τῆς πατριαρχικῆς Συνόδου μέ ἕξι (ψιλῷ τῷ τίτλῳ τούς πῖο πολλούς) μητροπολίτες ἀπὸ τό Φανάρι καί ἄλλους ἕξι ἀπὸ ὅλα τά σημεῖα τῆς γῆς ἐπιλεγμένους κατὰ ἀπόλυτη προτίμηση ἀπὸ τόν Πατριάρχη, μέ ἐξάμηνη θητεία, ποιὸς κανόνας τήν προβλέπει; Μόνο σάν ἐνδημούσα ἔκτακτη Σύνοδος, πού περιστασιακά, γιά λύση κάποιου συγκεκριμένου θέματος, συγκροτεῖται μέ ὅσους τυχαία ἐκείνη τῇ στιγμῇ παρευρίσκονται στήν Κωνσταντινούπολη, μπορεῖ νά νοηθεῖ μιὰ τέτοια Σύνοδος καί ὄχι ὡς Σύνοδος μέ τακτικὲς συνεδριάσεις. Μάλιστα, στήν Ἀριστίνδην τουλάχιστον τά μέλη της ἐκλέγονταν ἀπὸ ὅλους τούς Ἱεράρχες. Ἐδῶ ἡ ἐπιλογή εἶναι δεσμευτικὴ. Ἐξὶ Φαναριῶτες καί οἱ ὑπόλοιποι, ὅσους ἐπιλέγει ὁ Πατριάρχης.

Καί μιὰ ἀκόμα διευκρίνιση. Ἡ νομοθέτηση τῆς Ἀριστίνδην ἀπὸ τήν πολιτεία (ἄρα καί ἀπὸ τό στρατιωτικὸ καθ-

εστώς) είναι μιά σταθερή πραγματικό-τητα για τήν ανεξάρτητη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Πάντα (καί σήμερα) στήν Ἑλληνική Ἐκκλησία ὑπάρχει νόμος πού ρυθμίζει τά θέματά της (Καταστα-τικός Χάρτης), ὁ ὁποῖος ὁρίζει καί τήν συγκρότηση τῆς Συνόδου. Δέν πρόκει-ται λοιπόν οὔτε γιά «πολιτειαρχική ἀντίληψη» οὔτε γιά «φαρμακίδειο ἀντί-ληψη τοῦ Ἱερώνυμου καί τῶν περὶ αὐτόν ἱεραρχῶν», ὅπως ισχυρίζεται ὁ μητρο-πολίτης Ἀρκαλοχωρίου.

7) Σέ σχέση μέ τήν ἀπό 25-3-1973 παραίτηση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερω-νύμου (2ῃ παραίτηση). Ὡς αἰτίες γιά τήν παραίτησή του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος προβάλλει: α) τήν ἔντονη στηθαγχική κρίση ἔνεκα τῆς ὁποίας ἀπεῖχε καί τούς δύο πρώτους μῆνες τοῦ 1973 τῶν συνο-δικῶν καθηκόντων του (δεῖτε Ἱατρική Γνωμάτευση τῶν ἱατρῶν Καθηγ. Γ. Με-ρίκα, Καθηγ. Θ. Δοξιάδη, Ὑφηγ. Μ. Σαμαρτζῆ, Ἱερώνυμος Κοτσώνης, μη-τρ. Ἀττικῆς Νικοδήμου, σελ. 551) καί β) μιά ψυχική κάμψη.

Ἡ παραίτηση αὐτή δέν ἔγινε δεκτὴ ἀπὸ τήν ΔΙΣ τῆς 2-4-1973. Ἐλεγε ἡ ἀπόφαση τῆς ΔΙΣ: «...ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος... ὁμοφώνως ἀπεφάσισε ὅπως μὴ ἀποδεχθῇ τήν κατὰ τὰ ἄνω ὑποβλη-θεῖσαν Ὑφ' Ὑμῶν παραίτησιν, σταυρόν βαρύν ἡγουμένη καί καθῆκον ἐπιτακτι-κὸν ὁρίζουσα τήν ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ ἱεροῦ καί τιμίου χρέους παραμονήν τῆς ἡμετέρας μακαριότητος...». Ἡ ΔΙΣ κα-τανοοῦσα καί τά θέματα υγείας τοῦ Ἀρ-χιεπισκόπου τοῦ ἔδωσε τρίμηνη ἄδεια. Οἱ μητροπολίτες Θήρας Γαβριήλ, Γυ-θείου Σωτήριος, Σάμου Παντελεήμων καί Θεσσαλονίκης Λεωνίδας στίς 4-4-

1973 ἔφυγαν μέ ἑλικόπτερο γιά τήν Τῆνο καί ἀνακοίνωσαν στὸν Ἀρχιεπί-σκοπο Ἱερώνυμο τήν ἀπόφαση τῆς Συν-όδου νά μὴν κάνει δεκτὴ τήν παραίτησή του. Καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερώνυμος μέ τήν ἀπό 9-4-1973 ἀνακλητική του ἐπιστολή συμμορφώνεται πρὸς τήν ἀπό-φαση τῆς Συνόδου γιά νά συνεχίσει μέ ὅσες δυνάμεις τοῦ ἀπέμειναν τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἀνάκληση τῆς παραίτησης δέν ἔγινε λοιπόν «ἀπὸ κυβερνητικὴ παρέμ-βαση» ὅπως λανθασμένα ισχυρίζεται ὁ μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου.

8) Σχετικὰ μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας (Σ.τ.Ε.) στίς 5-4-1973, ὅπου εἶχαν προσφύγει οἱ Φλωρίνης Αὐγουστῖνος καί Ἐλευθε-ρουπόλεως Ἀμβρόσιος, ὁ μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου δέν ἀναφέρεται καθόλου στὸν λόγο ἀκυρώσεως τῆς συγκρότησης τῆς ΔΙΣ ἀπὸ τούς μητροπολίτες πού ψή-φισε ἡ Ἱεραρχία τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1973. Ὁ λόγος ἦταν τυπικός. Δέν ἦταν ὑπογεγραμμένα τά πρακτικά τῆς Ἱεραρ-χίας. Αὐτός καί μόνο ὁ τυπικός λόγος ἀκύρωσε τήν σύνθεση τῆς ΔΙΣ. Δέν μπῆκε στήν οὐσία τῆς ὑπόθεσης τό Σ.τ.Ε. Λανθασμένα λοιπόν ισχυρίζεται ὁ μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου ὅτι οἱ

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Διμηνιαῖο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτήτης-Ἐκδότης

ὁ Ἀρχιμανδρίτης

Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

Διεύθυνση

190 11 Αὐλῶν-Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X

δύο προσφυγόντες μητροπολίτες «έπέ-
τυχαν στις 5 Απριλίου 1973 νά άκυρω-
θει ή συγκρότηση τής Ίεράς Συνόδου,
μέ τήν διαδικασία πού είχε προβλέψει ή
δικτατορία». Λάθος: Έπέτυχαν στις 5
Απριλίου 1973 νά άκυρωθει ή συγκρό-
τηση τής συγκεκριμένης Ίεράς Συνό-
δου, έπειδή τά Πρακτικά τής Ίεραρχίας
πού τήν εξέλεξε δέν είχαν ύπογραφεϊ.
Δέν συζήτησε τό Σ.τ.Ε. τήν ουσία τής
υποθέσεως. Απόδειξη ότι και ή έπόμενη
Ίεραρχία (10-5-1973), όπως θά δοϋμε
και παρακάτω, εξέλεξε τήν ΔΙΣ μέ τήν
ϊδια διαδικασία, γιατί δέν είχε καμιά δέ-
σμευση από τό Σ.τ.Ε. Στο θέμα τής μή
υπογραφής των Πρακτικών τής Ίεραρ-
χίας από τους παρόντες μητροπολίτες,
παρ' όλον ότι ό δικηγόρος τής ΔΙΣ Σπη-
λιωτόπουλος επέμεινε, έμπλέκεται πρό-
σωπο πού αργότερα κατέλαβε άνώτατες
έκκλησιαστικές θέσεις.

9) Αανθασμένα ισχυρίζεται ό μητρο-
πολίτης Άρκαλοχωρίου ότι: «Στίς 10
Μαΐου 1973 συγκλήθηκε ή Ίεραρχία
και τέθηκαν σέ ψηφοφορία ή πρόταση
του Ίερωνύμου γιά συγκρότηση τής
Διαρκούς Ίεράς Συνόδου, μέ ψηφοφορία
από τήν Ίεραρχία και ή πρόταση τής
πρεσβυτέρας Ίεραρχίας γιά τήν συγκρό-
τηση τής Διαρκούς Ίεράς Συνόδου, κα-
τά τά πρεσβεΐα αρχιεροσύνης, όπως ορι-
ζε ή πατριαρχική πράξη». Όχι. Στήν
Ίεραρχία τής 10ης-5-1973 δέν τέθηκε
σέ ψηφοφορία καμιά τέτοια πρόταση. Η
Ίεραρχία κλήθηκε νά ψηφίσει τά μέλη
τής ΔΙΣ (πού εκλέγονται Άριστίνοδην
από τήν Ίεραρχία, όπως ορίζει ό νόμος
του 1969 - «ό δικτατορικός» όπως τόν
χαρακτηρίζει ό μητροπολίτης). Άπλά,
και άλλοι μητροπολίτες έκριναν (άφελως)

ότι γιά νά καταστείλουν τόν θόρυβο πού
προκαλούσαν οι φωνασκοϋντες τής «πρε-
σβυτέρας Ίεραρχίας» έπρεπε νά εκλέ-
ξουν τή νέα σύνθεση τής ΔΙΣ (εκλογή
έγινε) νά είναι μέ τά πρεσβεΐα τής αρχιε-
ροσύνης. Τό έκαναν αλλά ό θόρυβος πολ-
λαπλασιάστηκε.

10) Τελειώνοντας ό μητροπολίτης
Άρκαλοχωρίου πετάει δεξιά-άριστερά
διάφορες ντουφεκίες κατά του Ίερώνυ-
μου.

Α) «Ό ίδιος (ό Ίερώνυμος) είχε έγκα-
ταλείψει τόν βασιλέα και τά άνάκτορα
στό κίνημα του 1967, ενώ ήταν πνευ-
ματικός και πρωθιερέας των άνακτό-
ρων». Τί δηλαδή θά μπορούσε νά κάνει
ό Άρχιεπίσκοπος γιά ένα βασιλιά πού
έκανε ένα άντικίνημα κατά του στρα-
τιωτικού καθεστώτος τής Αθήνας από
τόν Έβρο; Τό πρώτο πού δέσποζε μέσα
του ήταν νά μή χυθεί αίμα έλληνικό μέ-
σα στή δίνη των παθών και τήν αλόγι-
στη χρήση των όπλων. Τό ένδεχόμενο
στρατιωτικής σύρραξης μέ άντιμέτω-
πους έκατέρωθεν Έλληνες στρατιώτες
τόν συγκλόνισε. Άποκλεισμένος από τό
στρατιωτικό καθεστώς από κάθε πληρο-
φορία μέχρι τό μεσημέρι τής ήμέρας
εκείνης, ανέλαβε κατά τό άπόγευμα δια-
πραγματεύσεις μεταξύ των άλληλοσυγ-
κρουόμενων μερών. Περιγράφει ό ίδιος
τήν δυναμική έπιχείρηση πού σχεδίασε
γιά νά αποτρέψει τόν άδελφοκτόνο σπα-
ραγμό στό βιβλίο του «Τό δράμα ενός
Άρχιεπισκόπου» (σελ. 104-106). Έθε-
σε 4 όρους στήν στρατιωτική κυβέρνηση
γιά νά αποφευχθεί ή αίματοχυσία,
πού έγιναν όλοι άποδεκτοί. Ό πρώτος
και βασικότερος: γενική άμνηστία.

Β) Και άλλο θέμα θέτει στή συνέχεια

ό μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου: «Στηριζόταν (ὁ Ἱερώνυμος) σέ μερίδα ἱεραρχῶν πού εἶχε ἐκλέξει καί ταυτίστηκε μέ τήν δικτατορία».

Γιά τό ποιός ταυτίστηκε μέ τό στρατιωτικό καθεστώς ὑπάρχουν ἑκατοντάδες ντοκουμέντα, φωτογραφίες, κείμενα. Αὐτά ἀποδεικνύουν τόσο τήν σθεναρή στάση καί τοῦ ἴδιου τοῦ Ἱερώνυμου καί τῶν μητροπολιτῶν πού ἐξέλεξε, ὅσο καί τή δουλική προσκόλληση καί ἐμετικούς ἐπαίνους πλήθους ἀρχιερέων τῆς πρεσβυτέρας Ἱεραρχίας.

Ἀρκεῖ κανεῖς νά διαβάσει ἀπό τό βιβλίο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου «Τό δράμα ἑνός Ἀρχιεπισκόπου» (Στ' ἔκδοση, 2003) τίς σελίδες 130-148 γιά νά κατανοήσει τί σημαίνει ἔλεγχος δορυμῶν τοῦ καθεστώτος. Τά κείμενα αὐτά ἀφοροῦν τήν πολύωρη ἐπίσκεψή του στή Γυάρο καί στά πέριξ τῶν Ἀθηνῶν κέντρα πολιτικῶν κρατουμένων, γιά νά βοηθηθεῖ ὅσο μπορούσε, καί τίς δύο ἱστορικές ἐπιστολές γιά τοὺς πολιτικούς κρατουμένους, μνημεῖα θάρρους καί ἀφοβίας πρὸς τό στρατιωτικό καθεστώς.

Στόν ἀντίποδα νά ἀναφέρουμε τήν στενή σχέση τοῦ Ἱωαννίνων καί μετέπειτα Ἀρχιεπισκόπου Σεραφεῖμ Τίκα μέ τόν Ἱωαννίδη τῆς ΕΑΤ-ΕΣΑ, ὅσο καί τίς ἐκδηλώσεις του ὑπέρ τοῦ τότε καθεστώτος, πού εἶναι γνωστές εἰς πάντας «τούς παροικούντας ἐν Ἱωαννίνοις». Ὁ φόβος τοῦ Ἱωαννίνων καί ἄλλων ἱεραρχῶν τῆς πρεσβυτέρας ἱεραρχίας μήπως κι αὐτοί βρεθοῦν ὑπόλογοι σέ ἐκκλησιαστικό δικαστήριο καί χάσουν τόν θρόνο τους, τοὺς παρακινοῦσε νά γίνουν ὑμνητές καί συμπαραστάτες καί ὑπηρέτες τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστώτος, γιά

νά ἔχουν, στή δύσκολη στιγμή, τήν συμπαράστασή του.

Αὐτά τά ἐλάχιστα γιά τό ποιός ταυτίστηκε καί ποιός ἀντιστάθηκε κατὰ τήν περίοδο ἐκείνη.

Γ) Τά ὅσα λέγει ὁ μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου γιά τοὺς νῦν Ἀρχιεπισκόπους Ἀλβανίας Ἀναστάσιο καί Ἀμερικῆς Δημήτριο, πού τότε ἦταν βοηθοὶ ἐπίσκοποι τοῦ Ἱερωνύμου, χρήζουν διευκρινίσεων. «Λέγεται» ἰσχυρίζεται πὼς αὐτοὶ «προσπάθησαν νά τὸν πείσουν (τόν Ἱερώνυμο) νά πορευθοῦν πρὸς τοὺς ἐξεγερμένους τοῦ Πολυτεχνείου (Νοέμβριος 1973) ἀλλὰ ἐκεῖνος δέν τόλμησε, μέ ὅ,τι ἡ ἄρνηση ἐκείνη σηματοδότησε γιά σύνολη τήν πορεία μας».

-Ἀπό ποιούς λέγεται αὐτό; Τοῦ τό εἶπαν τοῦ ἀγίου Ἀρκαλοχωρίου οἱ ἴδιοι οἱ Ἀρχιεπίσκοποι; Ἀπό ποῦ προέρχεται ἡ πληροφορία;

-Ἄς μᾶς ποῦν ἀπό μόνοι τους -ἀφοῦ εἶναι καί οἱ δύο ἐν ζωῇ. Ἐγινε συζήτηση γι' αὐτό τό θέμα μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο; Τί ἐλέγχθη; Ποῦ κατέληξαν; Διαφώνησαν; Συμφώνησαν; (Μήν προσπαθοῦμε νά διαφοροποιήσουμε τεχνητά τοὺς δύο αὐτοὺς ἐπισκόπους ἀπὸ τόν Ἱερώνυμο. Εἶναι πνευματικά ἀναστήματα καί ἐκλεκτές ἐπιλογές ἑνός ἐκλεκτοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τοῦ Ἱερωνύμου).

-Δέν ἀναφέρει ὁ μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου καθόλου ὅτι ὁ Ἀνδρούσης Ἀναστάσιος πῆγε στά παιδιὰ πού κατέλαβαν τήν Νομική νά κουβεντιάσει μαζί τους, χωρίς βέβαια νά τό ἀγνοεῖ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἱερωνύμος.

Δ) Ὅπωςδήποτε, πρέπει νά ἀντιμετωπίσουμε καί τήν βασική τοποθέτηση πού σάν καραμέλα βρισκόταν στά στό-

ματα πλήθους Ἱεραρχῶν στήν μετὰ-Ἱερώνυμον ἐποχή. Τήν ἐπαναλαμβάνει καί ὁ μητροπολίτης Ἀρκαλοχωρίου: «Ἡ θεραπεία τῆς κανονικότητος στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προῆλθε ἀπό τήν πρεσβυτέρα Ἱεραρχία, τοὺς τριανταπέντε ἀρχιερεῖς, πού εἶχαν ἐκλεγεῖ πρίν ἀπό τήν 21η Ἀπριλίου 1967». Καί στή συνέχεια λέει ὅτι ἡ Σύνοδος αὕτη εἶναι ἐκείνη πού ἐξέλεξε Ἀρχιεπίσκοπο τόν Σεραφεῖμ.

Ἡ ὅποια «ἀντικανονικότητα» τοῦ Ἱερώνυμου καί τῶν μητροπολιτῶν πού ἐκλέχθησαν μετὰ, ἀπό τήν ὑπ' αὐτόν Ἀριστίνδην Σύνοδο, εἶχε ἤδη ὀλοκληρωτικά θεραπευτεῖ, ἀφοῦ:

-πλήθος μητροπολιτῶν τῆς πρεσβυτέρας Ἱεραρχίας τοὺς συνεχάρησαν γιά τήν ἐκλογή τους μέ ζωντανή παρουσία ἢ δι' ἐπιστολῶν,

-συμμετεῖχαν σέ Ἱεραρχίες (1969, 1972, 1973), ἀλλά καί κάποιοι ἀπ' αὐτοὺς τῆς πρεσβυτέρας Ἱεραρχίας στίς 3 Ἀριστίνδην συνόδους (1969 ἕως 1972, 1972 ἕως 4ος-1973 καί 5ος-1973 ἕως 12ος-1973) μαζί μέ τοὺς ἐκλεγέντες ἀπό τήν Ἀριστίνδην, χωρίς νά θέσουν κανένα θέμα κανονικότητάς τους (π.χ. ὁ Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ),

-σέ παραίτηση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἱερωνύμου (ἡ πρώτη παραίτηση) στήν Ἱεραρχία, ὅλη ἡ Ἱεραρχία δέν ἔκανε δεκτή τήν παραίτηση μέ τόν Ἰωαννίνων Σεραφεῖμ πάλι νά δηλώνει (ὡς Πρόεδρος ἐπὶ τοῦ Τύπου) «...δέν θέλομεν νά

παραιτηθῇ καί τόν δεχόμεθα ὡς Προκαθήμενον...» καί

-ὁ πιό βασικός λόγος πού ἀποδείκνυε τήν ἀποδοχή τοῦ Ἱερώνυμου καί τῶν ἐκλεγέντων ἀπό τήν Ἀριστίνδην: στίς 2-3-1969, Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας, τό σύνολο τῶν παλαιότερων ἐπισκόπων (μέ ἐξαίρεση ἴσως 3-4) συλλειτουργήσαν μέ τόν Ἱερώνυμο καί τοὺς ἐκλεγέντες ἀπό τήν ὑπ' αὐτόν Ἀριστίνδην Σύνοδο. Ἡ συμμετοχή τῶν ἐπισκόπων στήν θεία εὐχαριστία εἶναι δεῖγμα ὕψιστης ἐνότητος μέσα στήν Ἐκκλησία καί ἀποτελεῖ τήν πλέον ἐπίσημη καί πανηγυρική ἀναγνώριση τῆς κανονικότητος τῶν συμμετεχόντων.

Ἀπ' τή στιγμή πού ἡ πρεσβυτέρα Ἱεραρχία ἐπικοινωνήσῃ προηγουμένως μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο καί μέ ὅλους τοὺς νεοεκλεγέντες ἀπ' αὐτόν, καί μάλιστα ἐπικοινωνία ἐν τῇ Θεῇ Εὐχαριστίᾳ, ὅλα εἶχαν ἤδη θεραπευτεῖ. Ὅλοι οἱ μητροπολίτες τοῦ Ἱερώνυμου εἶχαν ἀναγνωρισθεῖ ὡς κανονικοί (δεῖτε ὀλοκληρωμένη τεκμηρίωση στή μελέτη τοῦ μακαριστοῦ κανονολόγου π. Ἐπιφανίου Θεοδωρόπουλου πού ἐξαντλεῖ τό θέμα: ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ «Ο ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ...» –ΑΡΘΡΑ ΜΕΛΕΤΑΙ-ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ, ΤΟΜΟΣ Α', Ἑκδόσεις 1981, σελ. 383-393)

Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

Ἡ «Ἐλευθέρη Πληροφόρηση» στό διαδίκτυο.

Διεύθυνση: www.el-pliinfoforisi.gr

Καί οἱ Ἑκδόσεις «Σπορά» στό διαδίκτυο

(γιά μιὰ γνωριμία μέ τό συγγραφικό ἔργο τοῦ Μητροπολίτου Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος Νικοδήμου)

Διεύθυνση: www.spora.gr